യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗ 101

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇതി കുമ്ഭ-വചോ രാജാ ഭാവയംസ്/തദ-കൃ+ത്രിമമ് .
സ്വയ-മാ+ത്മ-പദേ തസ്മിൻ-ക്ഷണം പരിണതോ്ഽഭവത് .. 1

ബഭൂവാ-മീലിത-മനോ+ലോചനഃശ് ശാന്ത-വാങ്-മുനിഃ .
ശിലാ-തലാദി/വോത്/കീർണോ നി+സ്പ+ന്ദാ-വയവാ-കൃതിഃ .. 2

തതോ മുഹൂർത-മാ+ത്രേണ+ പ്രബുദ്ധം സ്ഫുരിതേ+ക്ഷണമ് .
തമുവാച മഹാ-ബാഹോ ചൂഡാലാ കുമ്ഭ-രൂപിണീ .. 3

കുമ്ഭ ഉവാച .
കച്ചി-ദസ്മിൻ/പദേ+ സ്ഫാരേ ശു+ദ്ധേ വിതത-നിർമലേ .
സുത+ല്പേ നിർവി-കല്പാനാം സുഖം വി+ശ്രാ+ന്ത-വാനസി .. 4

ക+ച്ചി-ദ+ന്തഃഫ് പ്രബു+ദ്ധോസി കച്ചിദ്/ഭ്രാന്തിസ്/ത്വയോജ്ഝിതാ .
ക+ച്ചിജ്-ജ്ഞേയം പരി+ജ്ഞാതംൻ ദൃഷ്ടംൻ ദ്രഷ്ട+വ്യ-മേവ വാ .. 5

ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .
ഭഗവംസ്+ത്വത്+പ്രസാദേന മഹാ-വിഭവ-ഭൂമികാ .
മഹതീ പദവീ ദൃഷ്ടാ സർവ+സ്യോർ+ധ്വം സ്ഥിതാ മയാ .. 6

സതാം വിദിത-വേ+ദ്യാനാ-മഹോ ബത മഹാ+ത്മനാമ് .
അപൂർ/വൈകാ-മൃത-മയഃസ് സങ്ഗഃസ് സാര-ഫല+പ്രദഃ .. 7

ജ+ന്മ- നാപി മയാ ലബ്ധംയ് യ+ന്നാമ ന മഹാ-മൃതമ് .
തദ+ദ്യ+ ത്വത്-സമാ-സങ്ഗാത്-തേനൈവാ-സാദിതം സ്വയമ് .. 8

അന+ന്ത-മാ+ദ്യ/മമൃതംഞ്ച് ചൈതത്/കമല-ലോചന .
കഥംൻ നാസാ-ദിത-മഭൂത്/പൂർവ-മാ+ത്മ-പദം മയാ .. 9

കുമ്ഭ ഉവാച .

മന+സ്യുപ-ശമംയ് യാതേ+ ത്യ+ക്ത-ഭോഗൈ-ഷണേ+ സ്ഥിതേ .
കഷായ-പാകേ നിർ/വൃ+ത്തേ സർവേ+ന്ദ്രിയ-ഗണ+സ്യ ച .. 10

യാ+ന്തി ചേതസി വി+ശ്രാ+ന്തിംവ് വിമലാ ദേശികോ+ക്തയഃ .
യഥാ സിതാം-ശുകേ ശു+ദ്ധേ ബിന്ദവഃഖ് കു+ങ്കുമാമ്/ഭസഃ .. 11

കഷാ-യാണാ-മന+ന്താനാം സംഭൃ-താനാം ശരീര-കൈഃ .
സ്വവാ-സനാ+സ്വരൂ-പാണാ/-മദ്യ പാകസ്/തവോ-ദിതഃ .. 12

ദേഹാ+ന്മലാനി സർവാണി കാലേന കമലേ+ക്ഷണ .
സാധോ വൃ+ക്ഷാത്/ഫലാനീവ പാകേന വിഗല+ന്ത്യധഃ .. 13

വാസനാ+ത്മസു യാതേഷു മലേഷു വിമലം സഖേ .
*യദ്-വ+ക്തി ഗു-രു-ര-ന്തസ്-തദ്/-വി-ശ-തീ-ഷുർ-യഥാ വിസേ .. 14

കഷായ-പാകേ സംപ+ന്നേ+ ത്വം മയാ+ദ്യ വിബോ-ധിതഃ .
തേനാ+ദ്യൈവ തവാ+ജ്ഞാന+ക്ഷയോ ജാതോ മഹാമതേ .. 15

അ+ദ്യ പ+ക്വ-കഷായ+സ്ത്വ/മ+ദ്യൈവ+ ജ്ഞാന-സംങ്ക് കഥാമ് .
അ+ദ്യേഹ സോപ-ദേശസ്ത്വ/മ+ദ്യൈ-വാസി+ പ്രബുദ്ധ-വാൻ .. 16

ശുഭാ-ശുഭാനാം സർവേഷാംങ്ക് കർമണാ-മ+ദ്യ സംങ്ക് ക്ഷയഃ .
സത്-സങ്ഗ+വ്യ-പദേ-ശേന തവ നിഷ്പ+ത്തി-മാഗതഃ .. 17

യാവ-ദ+സ്യ ദിന+സ്യൈഷ പൂർവ-ഭാഗോ മഹീപതേ .
താവ+ച്ചേതോഹം/മമേതി// തവാ+ജ്ഞാനം ബഭൂവ ഹ .. 18

ഇദാനീം മദ്-വചോ-ബോധാച്-ചേതസി+ ക്ഷയമാ-ഗതേ .
ഹൃദയാത്-സംപരി+ത്യ+ക്തേ സംപ്ര-ബു+ദ്ധോ്സി ഭൂപതേ .. 19

ഹൃദി യാവ+ന്മനഃസ് സ+ത്താ താവ-ദ+ജ്ഞാന-സ+സ്ഥി-തിഃ .
ചി+ത്തേ ചി+ത്ത-തയാ+ ത്യ+ക്തേ+ ജ്ഞാന+സ്യാ+ഭ്യുദയോ ഭവേത് .. 20

ദ്വി(ത്-വൈ)ക+ത്വ-ദൃശൗ/ ചി+ത്തംൻ തദേവാ+ജ്ഞാന-മു+ച്യതേ .
ഏത-യോ+ര്യോ ലയോ ദൃഷ്ടേസ്/തജ്-ജ്ഞാനം സാ പരാ ഗതിഃ .. 21

പ്രബു+ദ്ധോ്സി വിമു+ക്തോ്സി+ ത്യ+ക്തംഞ്ക് ചി+ത്തംൻ ത്വയാ നൃപ .
സദസ+ത്താ/മയ+ത്വം ഹി+ ത്വയാ+ ത്യ+ക്ത-മസത്/പദമ് .. 22

വീത-ശോകോ നിരാ-യാസോ നിഃസ് സങ്ഗോ്ന+ന്യ ആ+ത്മവാൻ .
മഹോ-ദയോ മുനിർ/മൗനീ+ സ്വരൂപേ തിഷ്ഠ നിർമലേ .. 23

ശിഖി+ധ്വജ ഉവാച .
ഏവം ഹി ഭഗവൻ ജ+ന്തോർ/മൂർഖ+സ്യൈ/വാസ്തി ചി+ത്തഭൂഃ .
പ്രബു+ദ്ധ+സ്യ ന തജ്-ജ്ഞസ്യ ചി+ത്തംൻ നാമ കില+ പ്രഭോ .. 24

ജീവ+ന്മു+ക്താസ്/തദേതേ ഹി വിഹര+ന്തി കഥംവ് വദ .
അവി+ദ്യ-മാന-മനസോ യുഷ്മ-ദാ+ദ്യാസ്/തഥാ നരാഃ .. 25

ഇതി മേ കഥയാ-ശേഷ-മ+ന്യൈഃസ്/സ്വ-വച-നാംശു-ഭിഃ .
ഹാർദംൻ തമോ മേ നിപുണ/മേവംപ്രായൈഃഫ് പ്രമാർജയ .. 26

കുമ്ഭ ഉവാച .
യഥാ വദസി ത+ത്ത്വ+ജ്ഞ ത+ത്ത-ഥൈവ-ഹി നാ+ന്യഥാ .
ചിത്തം ഹി ജീവ+ന്മു+ക്താനാംൻ നാസ്+ത്യ+ങ്കുര ഇവാശ്/മനാമ് ..27

പുനർ-ജനന-യോ+ഗ്യാ യാ വാസനാ ഘന-വാസനാ .
സാ+ പ്രോ+ക്താ ചി+ത്ത/ശബ്ദേന ന-സാ തജ്-ഞ+സ്യ വി+ദ്യതേ .. 28

യയാ വാസനയാ തജ്-ഞാ വിഹര+ന്തീഹ കർമസു .
താംൻ ത്വം സ+ത്ത്വാ-ഭിധാംവ് വി+ദ്ധി പുനർ-ജനന/വർജിതാമ് .. 29

ജീവ+ന്മു+ക്താ മഹാ-ത്മാനഃസ്
സ+ത്ത്വ+സ്ഥാഃസ്/ സംയ്/ യതേ+ന്ദ്രിയാഃ .
വിഹര+ന്തി ഗതാ-സങ്ഗംൻ ന ചി+ത്ത+സ്ഥാഃഖ് കദാചന .. 30

മൂഢംഞ്ച് ചി+ത്തംഞ്ച് ചിത്ത-മാഹുഃഫ് പ്രബു+ദ്ധം സ+ത്ത്വ-മു+ച്യതേ .
അ+പ്ര-ബു+ദ്ധാ ഹി ചി+ത്ത+സ്ഥാഃസ്
സ+ത്ത്വ+സ്ഥാസ്തു മഹാധിയഃ .. 31

ഭൂയഃഫ് പ്രജായതേ ചി+ത്തം സ+ത്ത്വം ഭൂയോ ന ജായതേ .
അ+പ്ര-ബു+ദ്ധ+സ്യ ബ+ന്ധോസ്തി ന+പ്ര-ബു+ദ്ധ+സ്യ ഭൂപതേ .. 32

സ+ത്ത്വ-വാനസി സംഞ്ച് ജാതോ മഹാ+ത്യാഗീ+ സ്ഥിതോ ഭവാൻ .
അശേഷേണ+ ത്വയാ ചി+ത്തംൻ ത്യ+ക്ത-മ+ദ്യേതി വേദ്+മ്യഹമ് .. 33

സമസ്ത-വാസനോ+ന്മു+ക്തോ രാജൻ-ന+ദ്യൈവ രാജസേ .
ആകാശ-സാ+മ്യ-മായാതം മ+ന്യേ തവ മുനേ മനഃ .. 34

ശമം പ്രാപ്തോ∫സി പരമം/ സി+ദ്ധഃസ് സമ-സമ+സ്ഥിതിഃ .
അയം ഹി സ മഹാ+ത്യാഗഃസ് സർവംയ് യത്തത്-സമുജ്ജ്ഥിതമ് .. 35

സ്വർഗാപ-വർഗ-വി+ത്താദി തപോ-ദാന-ഫലാ+ദ്യപി .
പ്രബു+ദ്ധ-മേധയാ സാധോ ധിയാ പരമ-ബോധയാ .. 36

തപോ നാമ കിയ+ന്മാ+ത്ര/ദുഃഖ+ക്ഷയ-കരം ഭവേത് .
ക്ഷയാ-തിശയ-നിർ-മു+ക്തംയ് യത്-സുഖം സമതാ-മയമ് .. 37

*തത്-സ+ത്തദ്-വസ്തു തത്കിംചിൻ-ന-തു+ സ്വർഗാദി ഭങ്/ഗുരമ് .
*ഭാവാ-ഭാവൈ-രുപാ-രൂഢം/ സ്ഥിതാധി-ഗത-വേദനമ്.. 38

സ്വർഗോ നാമ കിമാ-നന്ദഃസ് സോപി സംദേഹ-സം+സ്ഥിതഃ .
അ+പ്രാപ്ത+സ്വാ+ത്മ-സംസിദ്ധേഃഖ്
ക്രിയാ-കാണ്ഡഃശ് ശുഭോ ഭവേത് .. 39

യേന നാസാ-ദിതം ഹേമ രീതിംങ് കിം സ പരി+ത്യജേത് .
ചൂഡാലാദി-സമാ-സങ്ഗാദ്/ഭവേജ്-ഞ+ത്വം സുഖേന തേ .. 40

തത്/കിമർഥ-മനർഥേ∫+സ്മിൻ-നിമ+ഗ്നസ്+ത്വംൻ തപോ-മയേ .
ആ+ശ്രമാദി-വിക+ല്പാംശ-സാ+ധ്യ+സ്യാ+ദ്യ/ കുകർ/മണഃ .. 41

ആ+ദ്യ+ന്താ-വ+സ്യ സുമതേ മ+ധ്യ ഏവ സുഖം സ്മ ഭോ .
യത+സ്തേ സമയോ ജാതോ യസ്മിൻ/പ-രി-ണ-മ+ന്തി ച .. 42

തപോ-രൂപാ വിക+ല്പാംശാസ്/ത+ത്ര ബ+ദ്ധപദോ ഭവ .
*ചിദ്-വ്യോമ്നോ/നഭസോ+ത്യച്ഛാത്-സർവേ-ഭാവാഃസ് സമു+ത്ഥിതാഃ..43

തഥൈവ പരി-ദൃ+ശ്യ+ന്തേ ത+ത്രൈവ വിലയംങ് ഗതാഃ .
ഇദംങ് കാ+ര്യ-മിദംൻ നേതി സംക+ല്പാ ബ്ര+ഹ്മ/ബി+ന്ദവഃ .. 44

വ+ന്ധ്യം ശിഖി+ധ്വജ+ ത്യ+ക്ത്വാ പൂർണ-മേവ സമാ+ശ്രയ .
ഇഷ്ടം മേ+ പ്രാർഥ-യ+സ്വേതി യഥൈവ+ പ്രാർ/+ഥ്യതേ സഖേ .. 45

സ്ത്രിയാ തഥൈവ സ കഥംൻ ദയിതഃഫ് പ്രാർ/+ഥ്യതേ+ സ്വയമ് .
സംക+ല്പ-രചിതാ-നേതാൻ/ഭാ-വാ-നാ-പ-ത-ഭാസുരാൻ .. 46

ഗൃഹ്ണ+ന്തി-ന മഹാ+ത്മാനഃഫ് പ്രാ+ജ്ഞാ ജ-ല-ര-വീ-നി-വ .
സ്വർഗ-മോ+ക്ഷാദി-ഫലദംയ്/ യത്/കിംചിത്-സർവ-മേവ തത് .. 47

ത്യ+ക്ത്വാ സമ-സമാ-ഭാസോ യോ്ഗ+സ്യസാ-വേവ വൈ ഭവ .
സ+ത്ത്വം സ+ത്ത്വേന നാശേന നാ+ശ്യം ഹി വിഗത+സ്പൃഹഃ .. 48

പദാർ/ഥൗഘ-മിമംങ് ഗൃഹ്ണം/+സ്തിഷ്ഠാ+സ്പ+ന്ദിത-ചി+ത്തഭൂഃ .
അപരി+സ്പ+ന്ദ/ചി+ത്ത+സ്യ സംസൃതിർ/നേഹ ധാവതി .. 49

പൗരുഷ+പ്രഭവാ സാധോ വിപ+ത്തിർഹി മതൗ യഥാ .
യാനി യാനീഹ ദുഃഖാനി+ പ്രസ്/ഫുര+ന്തി ജഗ+ത്ത്രയേ .. 50

ചേത+ശ്ചാപല-ജാ+ന്യേവ താനി താനി മഹീപതേ .
സ്ഥിരം ശാന്തംങ് ഗത+സ്പ+ന്ദംയ് യ+സ്യ ചി+ത്തമ/ചാപലമ് .
സദൈവ സ മഹാ-ന+ന്ദീ സാ+മ്രാ+ജ്യ+സ്യ-സ ഭാജനമ് .. 51

അഥ ചേതസി ത+ത്ത്വ+ജ്ഞ+ സ്പ+ന്ദാ+സ്പ+ന്ദൗ/ ത്വമേക-താമ് .
നീ+ത്വാ തിഷ്ഠ യഥാ-കാമ-മൈ+ക്യ/മാഗ+ത്യ ശാ+ശ്വതമ് .. 52

ശിഖിധ്വജ ഉവാച .
കഥ-മൈ+ക്യം വിഭോ യാതഃസ് സ്പ+ന്ദാ+സ്പ+ന്ദാ/വി-മാ-വു-ഭൗ .
സർവ-സംശയ-വി+ച്ഛേദ/കാരി+ന്നേത+ദ്വ/ദാശു മേ .. 53

കുമ്ഭ ഉവാച .

ഏകം വസ്തു ജഗത്-സർവംഞ് ചി+ന്മാത്രംവ് വാരി-വാമ്/ബുധി .
തദേവ+ സ്പന്ദതേ ധീഭിഃശ് ശു+ദ്ധ/വാരിവ വീചിഭിഃ .. 54

ബ്ര+ഹ്മ ചി+ന്മാ+ത്ര-മമലം സ+ത്ത്വ-മി+ത്യാദി-നാമകമ് .
യദ്ഗീതംൻ തദിദം മൂഢാഃഫ് പ+ശ്യ+ന്ത്യങ്ഗ ജഗ+ത്തയാ .. 55

ചിത്-സ്പ+ന്ദ ഏവ സർവ+സ്വം സർഗേ തസ്മാ+ദ്ധി സംസൃതിഃ .
പരി+സ്പ+ന്ദോ ഹി വി+ന്ധ്യാദി/ശബ്ദ+സ്പ+ന്ദ/സമം പരമ് .. 56

ചിതഃസ് സ ഏവ ചേത്-സ്പ+ന്ദസ്/തഥാ്സ്പ+ന്ദ+ശ്ച ഭാവിതഃ .
ഏക-രൂപ-തയാ നാമ ത+ത്രേദ-മമലം ശിവമ് .. 57

സർഗശ്-ചിത്-സ്പ+ന്ദ-മാ+ത്രാ+ത്മാ സ+മ്യഗ്/ദൃഷ്ടൗ വിലീയതേ .
ഉദേത്യ-സ+മ്യഗ്/ദൃഷ്ടീനാം ര+ജ്ജ്വാം സർപ+ഭ്രമോ യഥാ .. 58

സ+സ്പ+ന്ദാ ചി+ത്ത-ദഭിധാ നിഃസ്/സ്പ+ന്ദാ+ത്വിയ/മാ-ത-താ .
തു+ര്യാ-തീത-പദാ-രൂഢാ വാചാ വ+ക്തുംൻ ന പാ+ര്യതേ .. 59

ശാസ്ത്ര-സ+ജ്ജന/സംപർക-സംത-താ+ഭ്യാസ/യോഗതഃ .
കാലേനാ-മലതാംയ് യാതേ ചേത-സീ+ന്ദാ-വിവോ-ദിതാ .. 60

ഏതത്+കേവല-മാ-ഭാ-തം സ്വാനു-ഭൂതി-ഭിരാ-തതമ് .
ക+ഥ്യതേ+ സ്വാനു-ഭൂതേഷു+ സ്വയം സ്വം രൂപ-മാ+ത്മനാ .. 61

പ്രാപ്തോ്സി സാരം സ്വമ-നാദി-മ+ധ്യ-
മ+ത്രൈവ തിഷ്ഠ+ സ്വപദേ നിവിഷ്ടഃ .
നോ രൂപ-നിർഭേദ-മഹാ-ചിദാ+ത്മാ
ജാതോ്സി സാധോ ഖലു വീത-ശോകഃ .. 62

ഇത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ പൂർവാർധേ ചൂഡാലോ-പാഖ്യാനേ ശിഖി+ധ്വജ/ബോധനംൻ
നാമൈ/കാധിക/ശത-തമഃസ് സർഗഃ .. 101 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
7.12.2023